

Rok 1966

Začiatok tohoto roku zastihla dosť tuhá zima, ktorá trvala až do konca januára. Začiatkom februára mrazy boli miernejšie, ba dalo by sa povedať, že nastalo oteplenie.

Keď mrazy úplne poklesli a v dôsledku oteplenia začali v prvej polovici februára aj dážde vytvárali sa dosť často veľké hmly, čo zhoršovalo dopravu na cestách. Zvlášť obtiažna bola preprava občanov v autobusoch pri ranných a večerných spojoch. Najväčšia hmľa býva medzi majerom a Liet. Lúčkou.

Keďže bolo dosť veľké oteplenie pokazili sa i prázdniny školským deťom, lebo nemohli ich využiť na lyžovanie, sánkovanie a korčuľovanie.

Dáždivé počasie, nezvyklé pre toto obdobie, trvalo až do 13. marca. Potom sa zas ochladilo, napadlo snehu a znova začali mrazy. Toto trvalo 3 týždne a až tak potom prišla jar.

Kultúrny - politický a spoločenský život v obci

Prevažnou časťou kultúrneho a zábavného vyžitia občanov i v tomto roku bolo, sledovanie celovečerných programov v televízii, ktoré majú takmer v každej druhej domácnosti. Počet televízorov je 120 a rádii 250.

Filmy celovečerné pre dospelých i filmy pre deti boli premietané pravidelne počas celého roku. Filmy premieta Štefan Lučančín.

V tomto roku bola prevedená i beseda „Nad kronikou“, ktorú viedol pracovník z múzea zo Žiliny. Na besede sa zúčastnilo asi 60 našich občanov a beseda mala dobrú úroveň.

Tunajší ochotníci sa v tomto roku predstavili hrou: „Jej pastorkyňa“ – dráma v troch dejstvách. Divadelnú hru nacvičil Jozef Pecho. S uvedenou hrou sa ochotníci predstavili tunajšiemu obcenstvu 2 x pre dospelých a 1 x pre deti. S hrou sa boli predstaviť i v susedných obciach, kde mali dobrý úspech napr. v Turí, kde vystupovali až 2 x, ďalej v Ovčiarsku, Kamennej Porube, Rajeckej Lesnej a v Belej.

Tak, ako po iné roky i v tomto konalo sa viac zábav, ktoré poriadali jednotlivé organizácie. Ako novinkou pri poriadaní zábav u nás, sú zábavy na pozvánky.

Pri jednotlivých významných udalostiach počas roka konali sa oslavy a slávnostné zasadnutia. Boli to hlavne tieto akcie: Víťazný február, MDŽ, 21. výročie oslobodenia Lietavy, 1. a 9. máj a ďalšie.

Pri osvetovej besede je zriadená knižnica a zároveň i čítareň, ktorá je otvorená každý týždeň vo štvrtok. Knižnicu vedie Jaroslav Švec.

Činnosť organizácií

Z jednotlivých mäsových organizácií treba spomenúť i činnosť výboru žien, ktorý zorganizoval kurz varenia. O celý priebeh kurzu a jeho organizáciu sa starala Cilka Chobotová.

Ďalej členky ČSČK sa zúčastnili okresnej súťaže ČSČK, kde sa umiestnili 2 x na prvom mieste. Jedno z prvých miest získala „Družina“ a druhé prvé miesto „Družina a skupina.“

Miestna telovýchovná jednota Družstevník vyvíjala činnosť hlavne vo futbale. Tunajšie mužstvo hrá v druhej triede okresnej súťaže v ktorej sa umiestnilo na 3. mieste čo je ozaj veľmi pekný úspech. O tento úspech sa zaslúžili všetci futbalisti, ktorí počas roka za mužstvo hrali. Na tomto má veľkú zásluhu i Laco Pecko, ktorý je trénerom futbalového mužstva.

Futbalisti mávajú tréning 2 x do týždňa. Futbalovému mužstvu sa dostáva veľkej podpory hlavne od JRD.

Vzdelanie obyvateľstva

Prevažná časť obyvateľov tunajšej obce má iba základné školské vzdelanie. V súčasnej dobe sa táto situácia už hodne zlepšila a dosť veľa žiakov študuje na stredných a vysokých školách. Podľa doteraz zistených údajov do tohto roku sú v našej dedine iba štyria občania, ktorí majú vysokoškolské vzdelanie.

O niečo lepšie to je to vzdelaním stredoškolským ukončeným maturitou. Doteraz je 31 maturantov z tunajšej obce.

Dôvodom, prečo bol doteraz nízky počet žiakov na stredných a vysokých školách bolo v minulosti slabé sociálne zabezpečenie rodín a v súčasnosti hlavne to, že väčšina žiakov po ukončení povinnej školskej dochádzky išlo do učňovského pomeru, zvlášť mladé dievčatá odchádzajú sa učiť za predavačky do obchodov.

Školstvo

Do tunajšej ZDS chodilo v tomto roku 400 žiakov. Škola i keď je nová stále nevyhovuje svojou kapacitou pre malý počet učební a preto sa naďalej musí vyučovať na dvojsmennú prevádzku. Vidieť to i z toho, že v školskej budove je iba 9 učební a počet tried v školskom roku bol 14.

Škola má 20 členný učiteľský sbor, ktorý sa stará o výučbu a výchovu žiakov na škole. Na škole pracujú krúžky pionierske a sväzacké. Činnosť v krúžkoch je prevažne výchovná, športová a spoločenská.

V tomto roku bola prevedená i oprava školy v osade Liet. Závadka. Zároveň i s prevádzaním opravy boli pristavené i nové prevádzkové objekty.

V materskej škôlke sú 2 učiteľky. Riaditeľkou je Božena Tomaščíková.

Sociálna starostlivosť a starostlivosť o zdravie

Lietava patrí do zdravotného obvodu v Liet. Lúčke, kde ordinuje obvodný lekár. Pre matky s deťmi do jedného roka je zriadená poradňa, ktorá je umiestnená v budove tunajšej Zbrojnice. Poradňa bola v tomto roku preložená tam z budovy od Šťastného. V zbrojnici sú pre poradňu upravené 2 miestnosti, ktoré dal opraviť MNV za spolupráce tunajších žien. Za posledné roky sa zvýšila i sociálna starostlivosť o tunajších dôchodcov. Celkovo bolo v tomto roku v Lietave 320 dôchodcov, ktorí poberajú dôchodok a tento je mesačne vo výške 180.000 Kčs.

Pre značnú časť dôchodcov je zriadená i spoločná vývarovňa. Väčšina dôchodcov si nosí obedy domov. Veľkou nevýhodou, ktorá sťažuje prácu vo vývarovni hlavne kuchárky je to, že vývarovňa nemá dostatok hygienický nezávadnej vody. V dôsledku toho si kuchárka musí donášať vodu z okolitých studní.

Obchody a zásobovanie obyvateľstva

V obci sú zriadené iba dva obchody s potravinami a drobným tovarom. Obchody zásobuje Jednota Žilina.

Denná tržba obchodu s potravinami v Lietave sa pohybuje približne okolo 4.000 Kčs. Okrem uvedených obchodov je tu i Pohostinstvo a Mäsa.

Tržba Pohostinstva za 2 dni – v sobotu a nedeľu sa pohybuje okolo 10.000 Kčs, čo nie je najlepšia vizitka, hlavne keď to porovnáme s dennou tržbou Potravín.

Predajňa Mäsa býva otvorená denne. Mesačná tržba Mäsny sa pohybuje okolo 50.000 Kčs.

Hospodárenie JRD

Veľmi nepriaznivé počasie na jeseň minulého roku a na jar tohoto roku, - dlhotrvajúce a silné dážde ovplyvnili ha výnosy všetkých plodín, hlavne obilovín a okopanín. Z uvedených príčin sa muselo vyorať 28 ha lucerky, ktorá vplyvom vlhkého počasia vyhynula.

Tak napríklad ha výnosy boli v tomto roku u pšenice iba 8,4 q, raži 9,1 q, jačmeň 7,3 q, ovos 6,5 q a maiku 0,5 q.

Najviac boli ovplyvnené úrody zemiakov ktorých sa na ha urodilo iba 37,1 q, krmnej repy 83,3 q.

V dôsledku nízkych ha výnosov krmovinová základňa nestačila zásobovať živočíšnu výrobu a bolo treba nakupovať krmne zmesi pre zachovanie priemerných krmných dávok hosp. zvierat.

Stavy hospodárskych zvierat na JRD boli v tomto roku tieto:

Hovädzí dobytok 270 ks, z toho kráv bolo 115 kusov. Kone a žriebäta 17 ks.

Keďže JRD sa špecializuje výlučne na chov hovädzieho dobytku a hlavne výkrm dobytku, v dôsledku toho chov ošípaných a chov hydiny bol v tomto roku zrušený. Celkove v tomto roku bolo vyrobené mäsa celkom 376 q, mlieka 248 677 l a vajec 56 979 ks.

Veľmi pekný úspech bol dosiahnutý v dojivosti kráv čoho je svedkom i to, že v priemere od jednej kravy bolo nadojené 2 125 l mlieka.

V decembri 1966 bola dokončená výstavba kravína nového typu Ža – 108 – 1. Plánovaná hodnota pracovnej jednotky bola 14 Kčs, avšak skutočnosť na konci roku bola iba 10 Kčs a to hlavne pre príčinu nepriaznivého roku.

História liet. hradu

Lietavský hrad je dnes obľúbeným cieľom turistov a výletníkov. Jeho slávu dnes obrastá tráva, kde tu sa miľne jašterica, človeku je dobre, keď si tu môže oddychnúť, zamyslieť sa, predstaviť si v duchu dávno zašlé a vyprchnuté histórie, ktoré sa v týchto múroch odohrali.

Veľký hrad postavili na mieste, kde kedysi veľmi dávno, uctievali pohanskú bohyniu Ladu. Na tomto vršku stála jej svätyňa. Významný hrad bol už v XI. storočí kráľovským hradom.

V roku 1241 zažil rušné chvíle. Poddaní i feudáli zmeraveli úľakom, keď sa k hradu priblížil dupot tatárskych koní.

Tatári dlho hrad obliehali, potom dobyli a zničili. Ale vtedy ešte nebolo súdené, aby hrad zašiel tatárskou smrťou. Kráľ Ľudovít Veľký ho znova nechal vybudovať a takýto vynovený ho podaroval Štefanovi Bublovi. Bol to dar za verné služby pri akomsi napoleonskom posolstve.

Hrad neskoršie patrila Jánovi Zápoľskému. Ale ten mal viac hradov a tak Lietavu v roku 1479 daroval svojmu vernému bojovníkovi Mikulášovi Kostkovi. Kostka

hrad skutočne zveládil, rozšíril, vyzbrojil. Preto si tu vojská Ferdinanda I. vylámali zuby.

Kostka mal dcéru Barboru, ktorú si zobral za manželku František Thurza. Vtedy Kostka povedal: „Dcéra moja, tu máš hrad sťa veno.“ A tak Lietava mala zase nového majiteľa. Neskôr tu panoval Thurzov syn Juraj a ten dal hrad do zálohu Forgáčovi. Potom prišli iní páni, ale to už hradu neosožilo. Koncom XVII. storočia prevzal nad hradom vládu zub času a ten sa oň stará až dodnes. Tak ako ľudia i hrady majú svoje veselé, príjemné chvíle, potom zase smutné a ťažké. A medzi tie najťažšie chvíle hradu nesporne patrilo tatárske obliehanie.

Zachovalo sa niekoľko historiek o tomto hrade. Spomínajú na ne i ľudia v dedine. Prenášajú sa z pokolenia na pokolenie a tak občas, zvlášť vtedy keď je pekná nedeľa mnoho ľudí sa ide pozrieť na hrad a vtedy sa spomína. Aby tieto historky z našej dediny nevymizli, ale zostali ešte veľmi dlho v pamäti našich občanov uvediem aspoň jednu.

1. Keď sa zem zatriasla pod divým dupotom tatárskych koní, obyvateľstvo obce sa zachránilo útekom na hrad. Tatári v strašnom hneve vyplienili napred obec, plamene hltali obydlia a dobytok so zúfalým ručaním behal po zhorenisku. Až hore za hradné múry prenikal čmud a zápach tejto ukrutnej zápalnej obete.

So slzami v očiach sa dívali obyvatelia na svoju dedinku, ktorá ľahla popolom.

Keď Tatári dokončili dielo skazy dole, vrhli sa na hrad. Ale statoční obrancovia odrazili všetky útoky.

Týždne a mesiace utekali, Tatárov pod hradom pribúdalo a na hrade nebolo už čo jest'. Jedného dňa hladní a zúfalí obrancovia hradu videli, ako tatárske mravenište brúsi meče a kuje šípy. Keď boli smrtiace nástroje pripravené, vodca Tatárov, akýsi Boabede, vydal povel na útok. Na slabšie múry by to bolo stačilo. Ale tieto lietavské vydržali. Tatári sa šplhali po múroch, no hore ich odrážali smelí obrancovia. Boj zúril do neskorej noci a Tatárom sa predsa nepodarilo dobyť hrad. Ráno niektorý z nich vyhlásil, že vie ako treba dobyť hrad. Hovoril: „Sú to ľudia veľmi dôverčiví. Pošleme im posolstvo a navrháme prímerie.“

Ešte slnce nestačilo vysušiť striebristú rosu v Rajeckej doline, keď pred bránou hradu zastali traja sviatočne vyobliekaní „Tatári.“ – Zunovalo sa nám prelievat' krv...zaliečali sa. Tatári navrhli dobré podmienky.

Ale národ na hrade na radu zbožného Patrika to chcel mať na písme. Poslovia sa čoskoro vrátili a písmo doniesli.

No len čo sa otvorila brána, premenili Tatári hrad na bitúnok. Prirodzene, ako to už vtedy bývalo, zaplatili za dôverčivosť panny, ktoré napokon s poodtínanými nohami a rukami pozhadzovali z hradieb.

Potom pohani začali presviedčať kresťanov, aby prestúpili na pohanskú vieru. Keď kresťania toto odmietli, začali Tatári zabíjať ženy, deti a starcov. Mnohých uvrhli do väzenia, kde ich mučili.

Potom na nádvorie napichali husto vedľa seba kopije a toho, kto sa nechcel stať pohanom, hádzali zo stometrovej výšky na kopijový trávnik.

Keď ľudia začínali prichádzať po strašnom krviprelievaní k tomu, že lepšie byť pohanom ako krvavým sitom zbožný Patrik ich od tejto myšlienky vždy odvrátil. Nakoniec prichádzal rad i na neho. Ale, ako ľudia hovoria, stal sa zázrak.

Široká mníšska odedza sa nadula a zachytila sa na silnom kriaku. Ostal visieť. Keď to Tatári videli, mysleli si, že sa stal zázrak, poskakali na kone a ušli. Zvyšok kresťanov zvesil mnícha z kriaka. Potom si posadali na hradby a pozerali, ako v diaľke v oblaku prachu miznú hordy Tatárov.